

Odgovorni vrednik in izdatelj : A. Janežič.

Št. 11.

V Celovcu 1. decembra 1858.

2. zv.

Uzrok žalovanja.

(Spisal Fr. Cegnar.)

Cvetica v domačem gaju
Cvete krasno in veselo ;
Presajeni v tujem kraju
Obleduje lice belo.

Radostno brenči bučela
Po livadi krog ulnjaka ;
Pa na tujem nevesela
Po domovju bitko plaka.

Drobna tica žvergoleva
V domovini božjo slavo ;
V tuji zemlji ne prepeva,
Klaverno pobeša glavo.

Ino jagnje, zverče milo,
Le med čedo se raduje ;
Ko od nje se je zgubilo,
Z žalnim glasom bleketuje :

Kako pel bom jaz veselo,
Ker me ločijo planine,
Brezdni, reke, morja žrelo
Od predrage domovine !

Pravljica o letu.

(Konec.)

Pretekli so dnevi, prešli so tedni, gorkota je puhtela od zgorej, vročina je romenila žito. Beli lotos je razprostiral svoje velike zelene peresa po jezeru, in ribe so se skrivale pod njegovo senco. V zatišji strani gozda, kjer se je solnce uperalo na kmetiško hišo in pregrevalo razcvetele rože in češnjave drevesa, ki so se šibile pod težo sočnega, črnega sadú, tu pred hišo je sedela Serpanova ljubeznjiva žena, ravno tista, ki smo jo pred kot deklico in nevesto vidili. Stermo je gledala na černe oblake, ki so se kot težke gore eden verh drugega kopičili ; od treh strani so se privlekli, kot navzdol obernjeno okamneno morje so se nižali gozdu, v katerem je, kot bi trenil, vse potihnilo. Nobena sapica ni pihljala ; tiči so umolknili, vsa natora je bila resna, kot bi nekaj pričakovala, po cestah in stezah so pa hiteli vozniki in pešci, da bi pod streho prišli.

Na enkrat se zasveti, kot bi bilo solnce prederlo oblake ; in zopet nastane tma in grom bobni. Curkoma lije dež izpod neba, zdaj postane tamno zdaj svitlo ; zdaj je vse tiho in zdaj spet grom bobni.

Mlado rujavkasto tersje na močirju se ziblje kot valovi na morju, vodena megla je zakrila gozd, spet se stamni, spet se zasviti, tihota in ropot se verstita. Žito je ležalo na tleh, kot bi ga bil poplaval; človek bi mislil, da se nikoli več vzdignilo ne bo.

Dež jenjuje, le posamezne kaplje padajo še na tla; solnce zopet sije, po bilkah in peresih so se svetile kaplje kot biseri, tiči so peli in ribe so se iz vode metale. Mušice so plesale in na kamnu tik nemirnega slanega morja je sedel Serpan sam, krepki mož z mokrimi lasmi; kopal se je in pokrepčan sedi na solčnih žarkih. Vsa natora okrog in okrog se je pomladila, vse je lepo kazalo, bilo je poletje — gorko prijetno poletje.

Prijeten in sladek duh je puhtel iz deteljišča; bučele so šumele okrog starega rotišča, ostrožnice so se vile okoli altarja, ki se je lesketal od dežja spran, v solčnih žarkih, in tje je letela mačica z rojem in je napravljala vosek in med. Le Serpan in njegova čversta žena sta to vidila, le njima je pokladala natora svoje darove na altar. Zvečer se je svetilo nebo kot zlato, nobena cerkvena kuplja se ne sveti tako lepo; med večerno in jutranjo zarjo je pa sijala luna, — bilo je poleti.

Pretekli so tedni, pretekli sodnevi. Serpi so se lesketali na polju; jablana se je šibila pod erdečim in romenim sadom, hmelj je visil v velicah grozdih in je prijetno dišal; pod lešo, na kateri so lešniki v velicah šopih sedeli, je počival Serpan in njegova resna žena.

„Kaka obilnost!“ pravi ona, „povsod je razlit blagoslov, povsod je domače in dobro, in vendar — sama ne vem, kaj mi je — meni se toži po — tihoti — po miru — ne najdem prave besede za to! Na polju spet orjejo. Zmiraj več in več si hočejo ljudje pridobiti! Glej, v tropah doletavajo čaplje in hodijo za plugom; to je tisti tič iz Egipta, ki naju je prinesel po zraku. Se li še spominjaš, ko sva kot otroka prišla v te severne kraje? Prinesla sva seboj ljubo solnce, zeleno listje in cvetice; veter je hudo ž njimi ravnal. Šicer se tamnijo in romenijo kot drevesa na jugu, ali zlatega sadú ne donašajo, kot te!“

„Hočeš li viditi zlati sad?“ jo upraša Serpan, „veseli se tedaj!“ In vzdignil je svojo roko — in peresa v gozdu so se jele erdečiti in zlatiti — kaka krasota! Divja roža je bila polna erdečega sadú, bezeg se je šibil pod težkimi černoerjavkastimi jagodami, divji kostanj je padal iz černo zelenih lupin in v dnu gozda so cvetele vijolice v drugo.

Ali kraljica leta postaja vedno tiheja in bledí. „Merzlo piše!“ pravi ona, „noč pripelje seboj vlažne megle! — meni se toži — po krajih, kjer sem preživela otročje leta!“

In vidila je, kako so čaplje odletavale, vse vkup in vsako posebej, in roke za njimi steguje. Pogledala je na njih gnjezda, ktere so prazne ostale; v enem je rasel dolgopecljati kokalj, v drugem pa romena gorščica in vrabci so letali v gnjezda.

„Čiv! čiv! kje je gospoda ostala? Menda ne more več zderžati, ko začne merzlo pihati, torej je šla iz dežele. Srečno pot!“

Listje se je romenilo bolj in bolj, list je padal za listom, jenski vetrovi so razsajali; bilo je že pozno v letu in na romenem listju je počivala kraljica in z milim očesom je gledala na svitlo zvezdo in njen mož je stal pri nji. Veter zašumi v listju — in ona je zginila; le en metulj, zadnji tega leta, je zletel v merzli zrak.

Privlekle so se mokre megle, studena burja je pihala in temne, strašno dolge noči so se verstile. Vladar leta stoji tu s kodri, ki so beli, kot sneg, pa še sam tega ne ve; misli, da so snežinke, ki padajo iz oblakov, in tanka snežena odeja je zagrnila zeleno polje.

Cerkveni zvonovi so zvonili k božiču.

„Zvonovi pojó k rojstvu!“ pravi vladar, „kmalu se bota rodila nova vladarja, in jaz grem k pokoju, kot moja žena, k pokoju v svitlo zvezdo.“

In na lepi zeleni jelki je stal božični angelj in je blagoslovil mlade drevesca, ki bodo poviševale njegov praznik.

„Veseljé je v hiši in pod zelenimi vejami!“ reče vladar leta, ki je v nekih tednih postal siv starček. „Moj pokoj se bliža, mlada vladarja dobita krono in žeslo!“

„In vendar imaš oblast, akoravno ne pokoja“, ga zaverne božični angelj. „Naj leži sneg na mladi setvi in naj jo greje. Poterpi! akoravno se drugemu uklanjajo, si le vendar ti vladar. Akoravno si pozabljen, vendar še živiš! Ura rešenja bo bila zate, kedar pride pomlad.“

„Kdaj pride pomlad?“ vpraša Gruden.

„Pomlad pride, kedar se čaplja verne.“

S sivimi lasmi in z belo brado je sedel merzli Gruden na sneženi kopici in je gledal proti jugu, kakor je nekdanj sedel in gledal. V dve gubi se je deržal, pa je bil vendar še močan, kot zimski vihar. — Led je pokal, sneg je škripal, po gladkem jezeru so se drščali in po belem snegu so sedeli črni krokarji in vrane; ni je bilo sapice; Gruden je pa žugal tiho s pestmi in jezero je zmrznilo do dna.

Zdaj so prileteli spet vrabci iz mesta in so vprašali; „Kdo je uni stari mož?“ In na plotu je sedel spet krokar, ali pa njegov sin, kar je prav za prav vse eno, in ta jim je odgovoril:

„To je Gruden, stari mož lanskega leta. Ni še umerl, kot prakta kaže, on je le oskerbnik prihodnje pomladi.“

„Kdaj pride pomlad?“ so vprašali vrabci. „Potem dobimo dobre čase in boljšo vlado. Ta ni zlodja vredna.“

In v globocih mislih je kimal Gruden golemu, črnemu gozdu, kjer se je vsako drevó pokazalo v svoji rasti in prijetni podobi; med tem, ko je Gruden dremal, so se razprosterle studene megle — vladarju se je sanjalo od njegove mladosti in od njegovega moštva, in ko

se je dan zaznal, se je lesketal ves gozd v bliščečem srežu. To so bile Grudnovе sanje od lepega poletja; solnce je otesalo srez od dreves.

„Kdaj pride pomlad?“ so vprašali vrabci.

„Pomlad!“ so odmevali homci, ktere je pokrival sneg. Solnce je sijalo bolj toplo, sneg se je tajal, tiči so žvergoleli: „Pomlad pride!“

In visoko v zraku prileti perva čaplja, druga pride za njo; vsaka je imela na herbtu ljubeznjivo dete; spustili ste se na ravno polje, ste poljubili zemljo in starega tihega moža; in kot Mozes na gori je zginil Gruden v megleh oblakih.

Pravljica od leta je pri koncu.

„To je vse prav“, so djali vrabci, „je tudi prav lepo, pa ni po pratiki, toraj je narobe.

Jeperški učitelj.

(Dalje).

Palk je bil že drugi dan v svoji ječi. Učitelj je med tem že večkrat pokrov varno odveznil in pogledal, če bi že vtegnile biti zaželjene številke v palčevini pod pokrovom. Tretji dan je bila že zadnja stava in prešnji večer vendar še ni bilo nobenega popirčka pod verhom. Učitelja je terl neizrekljiv nemir, pozno v noč se je še le vlegel; bil je drugi dan že po koncu, s čim je zasvitilo. Pervo, kar stori, je, da pogleda, je li že palk kaj vzdignil. Trije popirčki so se tresli na palčevini. Varno jih vzame vun, in roke se mu tresejo, ko jih začne odvijati. Čudno naključje! prvi dve, ki jih odvijе, ste ravno tisti, ki jih je že po luni zvedil. Sapa mu zastaja jih viditi in s tesnim sercom pogleda tretjo. Bila je ena tistih dveh, za katerih nobeno se dosedaj še ni mogel odločiti.

„Imam jih! imam jih!“ kliče na glas, da se dekla oglasi v hramu in vpraša, ali se mu je kaj nakretilo; zakaj tako zgodaj vstajati ni bila njena navada in ji tudi ni bilo treba.

„Le spi, le spi Jera!“ pravi učitelj, ki široko koraka po sobi in roke mane. Jera si ne da dvakrat povedati; učitelj pa v svojih mislih ogotovi terni kar ne najde več ne mira ne pokoja. Več ko desetkrat je že izgovoril številke, ki so mu porok gotove sreče, in več ko desetkrat že odperl vrata, da bi šel vun, akoravno je bil še bos v samih hlačah in v srajci. Obhajala ga je misel, da mu ni več za službo, da se ne bo več treba priklanjati Mervicu, ne v smeh služiti prihodnemu gospodu, za katerega je Šmarski kaplan že sploh veljal. Sto misel mu je hodilo po glavi, kaj bo začel z denarjem. Če se mu pa

je hotla vriniti misel, da bi bilo vendar mogoče, da bi nič ne zadel, kmalu se znebi te misli in zopet plava v svoji sreči. V takih mislih poišče svojo suknjo, in jo nekako neusmiljeno kertači, kakor še nikoli; ni se mu je več škoda zdelo. Ko je oblečen, mu ni več v sobi sterpeti, odpre vrata, stopi na prag in s tako zadovoljnostjo gleda po vasi, da, kdor ga je tako vidil, je moral reči, da se je velika sprememba zgodila ž njim. Ljudem, ki so mu mimo hiše gredé dobro jutro voševali, ga je vračal, kimaje z glavó, kakor je navada visokim gospodom in praznim glavam.

Jera je še vedno ležala, in kakor nesterpljivo je učitelj pričakoval, da bi ustala, je vendar ni hotel klicati; imel je važen vzrok za to. Vedno hojo po hiši slišati, nazadnje dekla vendar ustane, in ko od učitelja zve, kaj vse to pomeni, z glavo maje in meni:

„E gospod! tolikokrat vas je že goljufalo, ko ste tako za gotovo mislili, da jo bote zadeli; kaj, če vam zopet spodleti?“

„Ne boj se, zdaj jih tako za gotovo vem, kakor bi bile že vzdignjene. V kratkem, Jera, ti bom vse plačal, kar imaš vkup, in še sto goldinarjev čez, morebiti še več; samo za dans mi moraš še posoditi en goldinar, če ne — ne morem v Kranj, in rajši bi suknjo prodal, kakor pa zamudil današnje stave.“

„Za božjo voljo“, tarnja Jera, „saj ga nimam krajcarja več; kar sem imela, sem vam zdajala, in ajdova bera je daleč. O kakó sem bila neumna, vam kaj na-njo posoditi! Vi ne veste, kaj ljudje po vasi govoré!“

„No! kaj govoré?“

„Vi se bote ustrašili.“

„Saj sam vem, kaj mi misliš povedati: s službe me mislijo spraviti. Mervic je na visoke pete stopil, kar so gospod umerli.“

„Kaj sam Mervic, vsi so skorej zoper vas. Težko, da bi vi več ajdovo bero pobirali.“

„Mar mi je za-njo?“

„Pa je meni! lejte! kako bom pa jaz svojih štirideset goldinarjev dobila, če vi bere ne dobite? O, meni je pa mar zanjo — meni.“

„No no Jerica, ne bodi neumna, saj ti pravim, da v štirinajstih dneh, še pred, boš imela vse; le dans mi daj še en goldinar, ker sam ga nimam okroglega. Ali bi ti ne bilo žive dni žal, če bi bila ti kriva, da bi jaz ne zadel, zdaj ko sem si jih tako svest? Pojdi, pojdi Jerica, en sam goldinar, in sto ti jih ne uide.“

Pri zadnjih besedah učitelj Jeri prijazno porami poterka, da si dekla ni mogla, da bi se ne posmejala. Sicer se mora reči, da se je ona tudi nekoliko slabosti svojega gospodarja nalezla in ž njim vred mislila, da ena velika terna mu enkrat ne uide. Priložila je včasih k njegovi stavi kak krajcar, po katerem ji je bilo sicer vselej žal, kar je pa ni zadrževalo, da bi ne bila v drugo zopet sreče poskušila.

„In če sama kaj hočeš priložiti“, nadaljuje učitelj, tudi lahko storiš, prvi groš jaz plačam, in vsak tvoj krajcar ti bo osemdeset goldinarjev nesel.“

Jera šeneholiko časapomišljuje, nazadnje vendar stopi v hram in pri-
nese učitelju zaželeni goldinar.

„Pa to vam povem“, reče, ko ga mu da, „da to je moj zadnji denar, da vam ne morem več krajcarja dati, ko bi prav hotla“.

„Saj tudi ne bo treba“, odgovori učitelj, ki je že klobuk pokrnil in palico prijel, in ne gledé na Jeričino opombo, da še ni nič kosil, naravnost proti Kranju se napotil.

„Bog daj, da bi ne bilo zastonj“, zdihne Jera, ko skozi okno za njim pogleda, „res zadnji čas bi bil zanj in zame, ki sem bila tako neumna, da mu grem ves svoj denar razposoditi.“

(Konec prihodnjič.)

Svatbine navade štajerskih Slovincov okoli Laškega.

(Dalje.)

Zdaj mu da, kolikor vé in zná prav čudnih in zvutih uganjk; in vsi svati in godci jih pomagajo prvemu starašinetu uganjevati. Nekaj jih naj podám.

1. Koliko klinov imajo nebeške lojtre? — *Deset; namreč božje zapovedi.*

2. Koliko gerč imajo nebeške vrata? — *Pet; cerkvene zapovedi.*

3. Koliko let je zakon star? — *Nekoliko je mlajši, kot svet.*

4. Ktera drobtinca je naj slajša? — *Presveto rešno teló.*

5. Koliko učenikov ima vsak katoljski kristjan? — *5 1/2. Petero postav in pristavek katehizma.*

6. Ktera njiva ima 10 voganov, in vsak vogan ima svoje različno ime? — *Desetere zapovedi božje.*

7. Kdo je bil le nekaj dni mlajši, ko njegova mati? — *Adam.*

8. Kaj je to: 4 noge, 5 rok, dvoje človeških trupel in vendar ena sama duša? — *Duhoven na prižnici, in lesena roka z božjo martro.*

9. Po kateri cesti še nobeden ni hodil ne vozil? — *Po rimski.*

10. Kedaj in kateri osel je takó vrešal, da so ga vsi ljudje celega sveta slišali? — *V Noetovi barki.*

11. V katerem kraljestvu ni tatov? — *V nebeškem.*

12. Kteri svetnik v cerkvi naj več vidi? — *Kteri blizo okna stoji.*

13. Kteri svetnik je naj modrejši? — *Kteri zaperte bukve v rokah ima.*

14. Kteri svetnik je naj močnejši? — *Sv. Leopold, ki cerkev na roki derži.*

15. Kaj storimo prej, da ustanemo? — *Vležemo se.*

16. Ktera palica je naj teža ? — *Beraška.*

17. Kteri konj zadej ravno tako dobro vidi, kot spredej ? — *Slepi.*

18. Ktera stvar je naj močnejša ? — *Polž, ki svojo hišo po svetu nosi.*

19. Kaj še manjka dobro izdelanemu škornu ? — *Par.*

20. V neki vasi živi kmet, kateri ima 7 sinov, katerih se vsak drugač piše, kakor oče; kako se pišejo oče, kako sinovi ? — *„Drugač“.*
— i. t. d.

2. starašina : „*No, ker ste toliko nam povedali, in vidim, da svoj „antverh“ znate, vam bom pa precej že dal rožo, katere dobiti želite; pa skerbno jo presadite in pazljivo za njo skerbite, da se bo dobro imela in sto let doživela. Kdo jo bo pa presadil in h koleku privezal ?*

1. starašina : *Naš časti vredni dušni pastir, gospod fajmošter.*

2. starašina : „*Le nekoliko poterpíte, da grem po njo. — Zdaj privleče naj poprej gerdo staro babo izza kota in reče : „Toto le imam, če bo za vas, ali ne ! —*

1. starašina : „*O, je že dobra, že; jo že tudi vzamemo“*, odgovori in da babelo godecom, ki jo v šali objemajo, kušujejo in mnogoverstne norčije ž njo uganjajo, dokler jim ne uide.

Pervi starašina pa se začne po glavi čohati in toževati : „*Pa, moj ljubi oče starašina ! ta še ni bila tista roža, katere mi želimo; zdaj vas bomo še za drugo naprosili; za tisto žlahno rožo, ktera bo z božjo pomočjo sto let cvetela.*“ Prosi lepše ko more, kupico zopet naliže, svojega terdoglavnega nasprotnika hvali, več ko zasluži, mu dobro zdravje napije, i. t. d., da pripelje zdaj drugi starašina „vojarno“ (večidel je ta njegova zakonska žena) iz za kota in jo da prvemu starašinetu, kateremu tovaršica za cel čas ženitvanjski ostane. Pervi starašina je je zlo zlo vesel, in prav židane volje govori : „*Ho, ho, ta bo pa moja ! Ta je že veliko žlahnejša od perve; to si bom jaz za tovaršico obderžal, da pojde z menoj, in s seboj pelje tisto imenitno stoletno rožo, katere mi od vas dobiti želimo; bo tam na pričo, kedar bojo naš častivredni gospod fajmošter vašo rožo presajali v naš vert in jo h koleku privezovali. Jaz sem zdaj že preskerbljen; vas lepo zahvalim, oče starašina ! pa še drugih žlahnih rožic prosim, saj vem, da jih imate.*“

Drugi starašina pripelje po dolgem obotavljanju in upiranju „družico“, jo okoli in okoli od sončnega izhoda proti zahodu pred „tovaršem“ zasuje ter mu jo izroči.

1. starašina : „*No, no ! zahvalimo vas prav lepo, oče starašina ! ste pač kaj miloserčen in dobrotljiv mož ! Lepó ste nas že obdarovali z žlahnimi rožami, pa eden izmed nas še le nobene nima, ki je je naj bolj željen in potreben. Pripeljite nam zdaj vendar že tudi še tisto žlahno in imenitno rožo, po katero smo dones nalašč semkaj prišli.*

2. starašina : (se celo jezen dela zavoljo take prisilnosti) : „*Oho ! vi ste pa že preveč nadležni in sitni; kaj takega še ni bilo slišati ! Če vam ženi zadosti vse to, kar sem vam že dal, znate se le zopet domú pobrati, ali greste rakom žvižgat, če vam je ljubo: jaz pa nimam zdaj kaj več za vas.*“ —

1. starašina zopet kupico natoči, mu zdravje napije, sladko govori, da mu jezo potolaži, priserčno prosi in poprej ne odjenja, dokler ni uslišan. Drugi starašina se dolgo ne da omečiti, se praska za ušesom in le prisiljen na zadnje vendar gre po nevesto. Ko njo pripelja, vsi veselo pošumotajo.

Pervi starašina od veselja poskakuje in z rokami cepeta, rekoč: „Ah! tota pa, tota! — Ta je še le tista prava stoletna žlahna in imenitna roža, ktere smo si želeli! Oče starašina! lepa, lepa hvala! Bili ste scer zlo terdi, pa kaj? da ste le naše želje vendar dopolnili. — Zaročena si v roko sežeta, in starašineta ju zasučeta od izhodne do zahodne strani okoli in okoli. Nevestini svati, ki so do zdaj mirni in molčé za mizo sedeli, ustanejo in vsakemu svatu ženinovemu desno roko podajo, kakor da bi se zdaj še le spoznali in pobratili. Pervi starašina, kateri je od zdaj prav za prav edini vladar in serce ženitvanjske veselice, pelja svojo tovaršico „vojarno“ za mizo od izhodne strani proti zahodni; ž njima gresta ženin in nevesta, tovarš z družico, 2. starašina, katerega opravek je doveršen, s soprogo pervega starašineta in tako naprej drugi svati. Kedar že vsi sedijo, podá nevesta svojemu ženinu, vojarna prvemu starašinetu, družica pa tovaršu nov bel, prav tenek in lepo rudeče obšit robeč v dar, s katerim se prav debelo bahajo.

Pervi starašina kupico natoči, in blizo tákole zdravičko nagovori: „Bog nam daj srečen začetek h temu opraviću, h kateremu smo se namenili, in srečno pot taj in nazaj! Živili, cela kompanija! — Bog daj vsim dobro srečo in ljubo zdravje!“

Kratko kosilo, drugi zajterk, prinesó na mizo, juhe, mesa, klobas, kruha in vina. Pervi starašina zaporedama zdravičke napiva ženinu in nevesti, drugemu starašinetu in vojarni, tovaršu in družici, starišem in žlahti in vsakemu svatu posebej. Nevesta z družico ne sedite dolgo za mizo, ampak greste „pušelce“, včasí kakor metle velike in poprejšni večer („kran-celpint“) pripravljene, možem šivat za klobuke in na plajše. Je to opravilo doveršeno, se zopet usedete za mizo. Vsi molčé in pazljivo poslušajo. Starašina si kupico naliže in jo do dna popije na zdravje častivrednega gosпода, kateri bodo poročevali, in potem na zdravje vseh pričujočih. Potem razlaga in priporoča zaročenim dolžnosti prihodnega stanú, posebno pa zaroti zabavljive godce, naj se na potu v cerkev in nazaj pošteno in možko obnašajo, nobenega ne pohujšajo, vsakemu na vprašanje čedno in resnično odgovorijo, vsakega človeka, ki jih bo srečal, prijazno pozdravijo, kakor je keršanska navada, in vsem, tudi naj bornišemu beraču, vredno čast skažejo; pové jim tudi, da je pri mizi vsakemu pripuščeno govoriti, samo da mora biti beseda, ako ravno smešna, vendar le po keršansko poštena in častita; klafarskih pa Bog vari, i. t. d. Na zadnje še šentjanževac napije rekoč: „Zdaj se bomo pa v božjem imeni podali na božjo pot v cerkev sv. Miklavža (ali drugega farnega patrona), da bi vsi vredno pri sveti maši bili, in da bi ženin in nevesta v božji gnadi vredno prejela zakrament svetega zakona, katerega je Jezus Kristus postavil. Bog daj srečo.“ —

Zdaj objame in poljubi nevesta svoje stariše v slovó, z ženinom pred nje poklekne, da prejme po tilji molitvi starišev blagoslov. Godci „marš“ zagodejo in med streljanjem in ukanjem se podajo na pot. Večidel se še le blizo cerkve zverstijo takó, da gresta za godci prvi starašina in ženin, potem 2. starašina in vojarna z nevesto v sredi, tovarš z družico, in drugi svati sparoma.

(Še le nekaj let je minulo, odkar so ženske nehale pri svatovšinah krajnske „aube“ nositi. Nevesta in družica ste imeli, „aubo“ s pankelci in pušlci lepo okinčano, na verh pa bel venček, znamnje devištva; vojarna in druge zakonske žene, — in tudi nevesta, če ni bila več devica, — so nosile črez aubo brez pušlcev belo, lepo obšito ruto (pečo). Zdaj pa je draga zlata „auba“ zlo zginila; ženske imajo ruto na goli glavi, nevesta pa in družica ste gologlavi ter imate v lasih venec, pušlce in svilnatih trakov, po cel prač dolgih).

V cerkvi se usedejo možki na desno, ženske na levo stran. Po odsluženi sv. maši prvi starašina ženina, drugi starašina nevesto, tovarš pa družico za roko pred oltar peljajo, kamor se vsi drugi svati tudi podajo. Cerkev je o takem opraviilu, naj si bo vreme še tako gerdó in pot še tako huda, vsa polna ljudi, posebno radovednega ženskega spola.

Po dokončani poroki podá družica gospodu poročavniku lep pušlec. Svati vsi gredó okoli oltarja k darovanju in starašinetá z ženinom potem v farovž k vpisovanju. Med tem molijo drugi svati še v cerkvi, godci pa pred cerkvo mnogoverstne šale, posebno s starimi babelami, uganjajo. Potem vsi svati zopet v versto stopijo: popred godci, za njimi ženin z nevesto, 1. starašina z vojarno, tovarš z družico, 2. starašina s soprogo prvega, in drugi svati vsak s svojo ženo; ravno v tej versti tudi, če se vozijo. Pa ne grejo še proti domu, temveč v kako bližno kerčmo, kjer so se že nekaj dni poprej napovedali, h kosilu, kateremu pravijo, **na mal**, kjer se zopet od izhodne proti zahodni strani za mizo usedejo, in starašina precej zdravje gospodu poročavniku napije: „*Na zdravje našega častivrednega gospoda fajmoštra (ali kaplana), kateri so naredili in zavozlali ta vozel, katerega le smert odveže!*“ — Ženina in nevesto pa opominja, da naj si nauke, ki sta jih slišala v cerkvi, globoko v serce vtisneta, jih nikdar ne pozabita, temveč se ves čas posvetnega življenja po njih obnašata, „*da vaju in nas današnje opravilo nikdar grevalo ne bo.*“ Potem napije zdravíčke po versti vsem nazočim in vsem, kateri jih doma pričakujejo. Jedi na mizo dobijo kakih klobas, svinjskega mesa, telečje ali kozličeve pečenke in salate; zamudijo se „na mal-u“ naj manj do večne luči, pa tudi včasí do terde noči, zakaj pred mrakom na nevestin dom priti, bi bilo gerdó. **Mal** možki svati vkupej plačajo.

Na nevestinem domu. Pervi večer.

Kedar pridejo od mala do hiše nevestinega doma, drugi starašina urno v hišo skoči, očeta hišnega poprosi za „*erperge*“ in vrata za se bó zatreši.

1. starašina od zunej : „Oho, oče hišni gospodar ! eden tovaršev nam je ušel, je li notri pri vas ?“

Hišni gospodar od znotraj : „Ja ! kaj pa ti hočeš ?“

1. starašina : „Prosim, da mene in moje tovarše črez noč pod svojo streho vzamete“.

Hišni gospodar : „Ali vas je zdaj kaj več, kakor vas je bilo poprej, kedar ste zjutraj od nas šli ?“

1. starašina : „Kaj pa da ! Enega je več ?“

Hišni gospodar : „Kdo je pa ?“

1. starašina : „Sveti zakon !“ —

Hišni gospodar : „No, tako pa le noter !“

Vrata se odpró ; vsi gredó v hišo in se precej za mizo spravijo, kakor je navadno od izhodne proti zahodni strani, in ženitvanski obed se začne.

Kedar se luč na mizo prižgè, zapojejo godci *večernico* ; starašina glasno odmoli angelsko česčenje, in vsi drugi za njim.

Med obedom enkrat starašina vstane, vzame krožnik (talir), postavi nanj kupico vina, naprosi svate in vse druge nazoče ljudi, ki ga lahko zaslišijo, nevesti „za mošnjo“ nekoliko podariti ; položi najpred sam večidel sreberno križevačo ali podvagoldinarski bankovec na talir, popije vino na zdravje nevesti, kupico zopet natóči in jo na talirju svoji sosedí poda. Talir gre tako okrog mize od svata do svata, k možkim in ženskam, vsak in vsaka svoj dar položi na talir, vino popije, zopet naliže in da naprej. Tudi nekteri nepričujoči izmed žlahte, kak stric ali teta, boter ali botra, pošljejo svoj dar s kakim drugim svatom, ki to glasno oznani in kupico vina popije. — Še godci za šalo kaj smešnega v dar prinesejo, n. p. kakih publih jajčjih lupin iz hlač, kakor da bi valili, kako umazano, raztergano capo „za perve plenice“, kakih skoblank za trake na otroško „aubco“, kak star škorn ali šoln za „šparovec“, za „solnjak“ itd.

Tudi nepovabljenih svatov je dosti zunej pod oknom ; imenujejo se tukaj „kobilčarji“, po drugot tudi „voglarji“*) pobelini bližnje soseske, ki prepevajo, norce uganjajo, se včasí do kervavega stepejo, (posebno kedar ptuji pridejo), in čakajo, da vina (po 20 do 40 bokalov) in kruha dobijo. Če nič, ali saj, kakor se jim zdi, premalo dobijo, vse, kar morejo, narobe preveržejo in vkljub delajo škodo, n. p. voz, brano, oralo in kaj takega spravijo verh slemen na kozolc ali hlev ; ali vole in konje po naslonjenih deskah v „stolpoh“ (shramba za kermo v sredi kozolca) zapeljajo, da jih drugo jutro domači ljudje z velikim trudom in z nevarnostjo po vervéh doli spuščati morajo itd. Ti kobilčarji pa tudi kolikor toliko nevesti za mošnjo darujejo ; navadno je, da kolek, na kraju razcepijo, v razcep eno sreberno dvajsetico ali desetko denejo in jo skoz okno starašinetu podajo.

O tem darovanju, ki se „larma“ imenuje, in je sploh po kmetih, tudi v naj bogatejših hišah, navadna, prepevajo godci sledečo staro narodno pesem,

*) Pri nas na Koroškem jim pravimo „zapečevavci“ ali „zapečniki“.

vsakemu svatu posebni odstavek; znana je po vsi slovensko-štajarski deželi :

1. Le le sem, le le sem, preljubi moji svati! — Le semkaj pertecite, lep dar pernesite! — Le mi jo darujte to mlado nevesto z darom ino z blagam, dušico s svetim rajam in z veseljam, — tud z enim lepim poštenjam. — 2. Le nič ne premišljavajte, — Le hitro gor zmetavajte. *) — 3. Starašina ste že djali: — Da bodte en finfar dali. — 4. Vojarna naša ljuba — Kar daste, ne bo zguba. — 5. Tovarš na versto pride — En tolar z žepa uide. — 6. Pa tudi tovaršice — Žvenklajo že petice. — 7. Preljubi moji Jaka — Že s krono težko čaka. — 8. Ker Mica je bogata — Bo dala po dva zlata. — 9. Preljubi moji Tona — Zdaj pride tvoja krona. — 10. Preljuba moja Lenka — Tvoj tolar glasno žvenka. — 11. Preljubi moji Miha — Sò tolarjam sopiha. — 12. Marjeta bo tud dala — En tolar darovala. — 13. Preljubi moj Andrejče — No krono gori vlejče. — 14. Neža tud ni reva — Krono že gor deva. — 15. Preljubi moji Jura — S tolarjam prifura. — 16. Voglarji so tud djali — Da bojo kaj darvali, — 17. Še kdo kaj dati boče — Mu zdaj je še mogoče. — 18. Zapečjani zaležani*) — Semkaj pertecite, lep dar pernesite. — 19. Počakte še 'no malo — Da še bojo godč' darovali. — 20. Vi starši! pertecite, prediva pernesite! — Da predla bo nevesta, da možu bo prav zvesta!

Je darovanje med petjem in smehom končano, zavije starašina dnarje v robec, s katerim je krožnik pokrit, jih da nevesti, se namesto nje vsem lepó zahvali in pije na zdravje vsem dobroserčnim darovavcom.

Nekoliko poznej — (če so pa svati morebiti vinjeni, še le drugi dan) — je „larma“ za godce. Eden iz med njih se, kolikor more, smešno obleče, vzame kake burkle ali veslico, ter ž njo, kedar stopi v hišo, po mizi vreže, rekoč: „Kakšni ljudje ste vi? — Žerete in pijete, kakor luknje, pa nič ne plačujete! To ne more biti! le vsakemu pošteno odrajtajte, kar mu gre, tudi nam godcom“.

Pervi starašina na to možke svate nagovori in ukaže, koliko naj vsaki da: „pešci“ (samci, ki nimajo tovaršic, svojih žen pri sebi) po 40 kr. ali po goldinarju, pa včas, če so imenitni svati, ali če je malo možkih, tudi po 2 in 3 goldinarje; kdor je pa „s cugom“ (z ženo ali drugo tovaršico), plača na pol več. Krožnik s kupico vina se zopet po versti okoli podaja, to da ženskam ne, in godci morajo vsakemu posebej kako kratkočasno pesem ali saj en odstavek tajiste zapeti; pa tudi svati sami včas, kako pesem napovejo, katero jim godci zapeti morajo. Nabrane dnarje dobi „kapelmajster“ v roko, in vsi vkupej se navadno takole zahvaljujejo: „Bog lonaj za to, kar vi še svojega imate, to je že tako naše, kar ste nam dali in kar že tukaj imamo.“

Med tem je noč skoraj že minula, in vsi, ki že niso poprej šli, se ob treh ali štirih zjutraj spravijo: bližni na svoj dom, dalnji pa na peč ali za mizo ali kamor morejo.

(Konec prihodnjič.)

*) Za vsakim odstavkom se pristavlja: „Le mi jo darujte t. j. d. kakor gori,

**) Za pečjo so otroci, drugi domači ljudje, hlapci in dekle i. t. d.

Glasnik literarni.

* V Gradcu se je združilo nekoliko domorodcev v izdavo igrokazov, poslovenjenih iz tujih jezikov. Ako se oglasi do novega leta vsaj 300 naročnikov, bo vsakega mesca prišel na svitlo eden igrokaz. Igrokazi bodo obsegali po 2—4 tiskane pole, pa kolikor jih bo kateri obsegel, toliko 7 novih krajcarjev bo njegova cena. Naročnino bodo gg. naročniki plačevali, kedar bodo prijeli naročene iztise. Želeti je, da bi našlo domoljubno započetje obilo podpornikov. Naročila naj se pošiljajo g. J. Kovačiču (Neugasse Nr. 170); prejemalo jih bode pa tudi vredništvo Glasnikovo.

* Srbski lětopis za godinu 1859, ki ga daje srbska matica v Pešti vsako leto v dveh zvezkih na svitlo, razodeva pod novim vrednikom J. Gjorgjevićem velik napredek, kar se tiče obsega in jezika. Na 235 stranéh obsega prva knjiga mnogo zanimivega blaga. Imenitniši sestavki so: predgovor urednikov, pregled svju jeraršeski stolica u sv. pravoslavnoj cerkvi, pesme, Gjura Branković (roman), prevod Iliade, narodne pripovedke, pregled narečja slavenski i njiove najglavnije razlike, matica srbska, nove knjige, nekrologija in smesice. Vse je prav lepo napisano, le samo to bi želeli, da bi se pisme h vsaj v tistih zlogih ne izpuščalo, v katerih je koreninsko. Gotovo je ta lětopis eden nar imenitniših, kar jih je bilo izdanih (97) doslej.

* „Katoliškemu listu Zagrebaškemu“ se piše iz Oseka: Te dni je donatisnjeno že davno oglašeno delo Kanaveličevo „Ivan sveti, biskup trogirski“ na stroške prevzv. škofa Strossmayerja. Obsega 39 tiskanih pol in je torej večje od Osmana Gunduličevega. Znotrajno ceno tega dela hvalijo vsi, ki ga poznajo. — Prevzvišeni škof Djakovaški misli dalje na svoje stroške izdati „Jezgru svetoga pisma novoga i staroga zavjeta od fra Pavića z mnogimi podobami. Zelo je bila ta knjiga nekđaj razširjena po Slavonii in ljudstvo jo je rado prebiralo. Zató se bo napravila nova izdava te koristne knjige.

* „Pražskim novinam“ se piše iz Šerahova tole: „Matica srbska“ je izdala pod naslovom „Předženak, protyka za Serbow“ koledar za leto 1859. Obsega razun navadne pratike tudi krajše pripovedke, popise in uganjke. Dalje je izdala Matica „Choralmelodien (210) zum wendischen Gesangbuche“, da bi se dosegla večja edinnost v cerkevnm petju. — Slovnik a lu žiškoserbskega se tiska pola 20. (pisme kh.)

* V Pragi je jel izhajati kaj zanimiv spis v českem jeziku pod naslovom „Starožitnosti a pamaiky země české“. Prinaša popise in podobe imenitniših gradov, terdnjav in cerkevni in mestnih stavb česke zemlje. Popisuje jih F. Mikovec, vrednik Lumirov, obrazi so pa od slovečih českých malarjev J. Hellicha in V. Kandlerja. Pervi snopič je že prišel na svitlo in obsega tri jekloreze: Otokarov grob v cerkvi sv. Vita, razvaline Kokořinske in cerkev sv. Štefana v Pragi. Vsak snopič veljá 56 nov. kr.

Glasnik iz domačih in tujih krajev.

Iz Ljubljane. 17. novembra. — Gr. Krek. — Dvakrat se je uže letos čulo v tukajšnjem gledišču pevati slovenski; prvič ko smo obhajali stoletni rojstni god očeta in pervaka slovenskega pesništva, slavnega Vodnika; v drugo pa tekoči mesec, ko je nadepolna gospodična Ling-ova, v sredi nemškega igrokaza, razveselila zbrano občinstvo s prelepo Miroslavovo pesmico: Mila, mila lunica. Veselo je bilo poslušati pevkinjo, če se ne motim, terdo Nemko, gladko in kerhko izgovarjati naše domače glasove, ki so vsakega nazočega rodoljuba razveselili in mu ogreli serecé. Da je pesem tudi častitemu občinstvu jako dopadla, da si tudi ni v nji onega vertoglavega skakanja po tako zvanih glasbenih lestvicah, kar se nekterim čez mero dopada, nam je bilo gotov porok ploskanje, ki je po končani pesmi donelo pevkinji od vseh strani. Vnovič pride na oder in serčno kot popred jo spet zapoje, da se je brala zadovoljnost na obrazih vseh nazočih. Doveršivši jo v drugo, priferlita na oder umetno spletena venca in kitica, gospodični na čast in slavo. Pokazalo se je spet, kako naš jezik, ki mnoge druge daleč prekosi v blagoglasju, dopada ne le nam, marveč tudi ptujcom. Je pa tudi pesem taka, da mora dopasti, kakor vse Vilharjeve: besede so proste in lahko umevne, napev pa mil in budljiv in kot navlašč iz serecé naroda samega vzet. Naj bi se večkrat vpletali naši domači glasovi nemškim igrokazom; pa bi se tudi število občinstva bolj in bolj naraščalo; zabava bi bila mikavniša, in verh tega bi bilo društvo le na dobičku. Ker govorim ravno o slovenski veselici, naj še povem, da so tudi naši dijaki obljubili napraviti besedo, in res so se uže združili pod vodstvom prof. Heinrichovim, in se pripravljajo, da konec pervega polletja svojo nalogo timbolje zveršijo. Znani so v občé uže od nekdanj kot izvrstni pevci, bo pa li nemška ali slovenska stranka zmagala, bo prihodnost pokazala. Žalostno, da večina pódaja ptujki rokó, domači materi pa jo nehvaležno odteguje. Pa popred se ne smé nič soditi, toraj naj pokaže prihodnost, ktera bode obveljala. — Za sedaj naj bó to zadosti; v drugo hočem kaj več oznaniti o zgodovinskem društvu in vzlasti o bukvalh Vodnikovih; za zdaj le povem, da je uže tiskanih 20 pol. Blizo vsi sostavki so uže v rokah izdateljjevih, toraj ni nikakoršnega zaderžka; edina overa je le tiskarna, ki zbog mnogega družega tiska nekoliko zastaja; pa nadjati se je, da bodo bukve kmalu dokončane.

Iz Pešta, mesca listopada. Š. Glavna skupština Srbske Matice. — 8. dan t. m. so v Tekeljevi hiši zbrali se društveniki Srbske Matice in, kakor vsako leto, so se posvetovali celi dan o potrebah tega slovenskega zavoda. Prišlo je več tukajšnjih in zunanjih društvenikov. Predsednik je bil Pavl Koić. Med opravniki je tajnik, g. Gjorgjević, naj prvi razlagal početje društvensko od poslednje do zdajšnje skupščine. Za njim je društven fiškal dal na znanje, kako da stojé društvene reči, potem je povedal kasir, kako stojé fondi; in sicer premore prvi fond Matice Srbske 47413 gl. sr., drugi fond Joana Nako-ta, namenjen za premije, 10141 gl. sr., tretji fond Tekeljev ima štiftenge za dijake v 7. in

8. gimnaz. šoli in na vseučilišču, zraven pa še več premoženja v hišah in v zemlji, vsega čez 138527 gl. sr., četerti fond Pavl-Joanovičev, za štipendije odločen tehnikarjem, 26454 gl. sr.

Pred več leti razpisana premija za srbsko zgodovino mladini v poduk je poklicala na dan tri izdelke, pa nobenega niso poterdili trije presojevalci, ter se je premija povišala od 40 cekinov na 80, zraven ste se razpisali dve premiji, ena z 100 cekini za srbsko historiško dramo, do 7. januarja 1861; druga premija z 25 cekini pa za historiško novelo — do 25. junija 1859. Za historiško dramo je gosp. tajnik svetoval tri premije po 100, 70, 50 cekinov; tudi za historično novelo tri: 25, 15, 10 cekinov. Predložil je tudi za gradjansko dramo 80, 60 in 40 cekinov, pa za episk spev 30, 20, 15, pa jih skupština ni poterdila.

V zadevi društvenega fonda Srbske Matice je svetoval gosp. tajnik, da naj se vstanovi biblioteka z obrazi za mladino, — društvo je dovolilo. Literati se bodo poiskali. Na dalje je svetoval, naj bi se izbrale naj boljše dela Vukove in Milutinović-eve in dale na svitlo prav dober kup, v kakih 10000 iztisih; pa ni bilo poterjeno. Tretjič, naj bi se izdale na svitlo vse dela treh naj boljših pesnikov: Sim. Milutinović-a, Pet. Petrovića Njegoša in Iv. Popovića; pa ni šlo. Četertič, prosili naj bi šolskega svetovavca g. Dr. Natoševića, da bi izdal vse natoroznanske predmete za mladino v ljudskem govoru. Društvo bi mu delo plačevalo in ga izdajalo; pa se tudi tega ni podstopilo. Petič, naj bi se naprosil mladi učeni mož, po imenu Vajunov (Ruvarac), da bi spisal kritiško srbsko zgodovino; pa je tudi spodletelo. Šestič nekaj v zadevah letopisa Matice Srbske. 1. Pisateljem naj bi se dajala reinuneracija po 10—20 gl. sr. od tiskane pole, to je vsako leto kakih 150—200 gl. sr. 2. Mesto 500 iztisov naj bi se jih tiskalo 800, mesto dveh naj bi se izdajalo po troje zvezkov; 3. naj bi se pošiljali vsem slovanskim društvom in vrednikom slov. časopisov. — Društvo spet ni privolilo drugega kot 600 eskemparov in pa, kar se tiče pošiljanja knjig slov. društvom in vrednikom slov. časopisov. V zadevah kupčije za bukvami je tajnik svetoval in društvo poterdilo bukvarja ali knjigarja v Novem Sadu K. Hince za glavnega komisarja, v Belem Gradu pa Valošica. Društvo je dovolilo, da se bodo vse stare bukve, vredne okoli 7000 gl. sr., prodajale prav po ceni. Pri Hincu in pri njegovih družnikih bodo prišle tabele na svitlo, v katerih bodo bukve posamem s svojo ceno se naznanovale. — S tim se bo nekaj poravnala kupčija z bukvami.

Kar se tiče Tekeljeve štiftenge, je sklenilo društvo dalje, da se hiša predela, da se bodo dijaki s vsim preskerbovali, česar potrebujejo; za kar se je posebna komisija izvolila. Prenaredba Tekeljeve hiše v konvikt bo vzela kapitalu kakih 20,000 gl. sr., to pa se bo vernilo z denarji, ki jih bodo dale v prodaj postavljene hiše, ena v Pešti in 9 v Aradu. To vse skupej bo povikšalo, če se v dnar spravi, kapital za več kot 100,000 gl. sr. V zadevah letopisa Srbske Matice in reformij je bral v imenu vsih „starovolja“ advokat Aleksan-

der Popović, ki se nikdar ni pečal z literaturo, celo polemiko zoper vrednika Srbskega Letopisa: da je na svojo roko reformije vpeljal, da so n. pr. korice (platnice) plave, ne kakor poprej romene; da se je v pravopisu in v jeziku ravnal po novincih, ne po starcih. Hotel je, da bi komisija iz tukajšnih druženikov, ki ni ne enega literata med njimi, (so večidel kupci), pregledovala in presojevala vrednikove dela, preden se tiskajo. V podporo te razsoje je bral pismo iz *Novega Sada*, spisano od dveh literatov od Joana Hadžića in Joana Subotića in pa podpisano od 10 ali 12 ondašnjih kupcov, ki so nepoklicani in ne vredni dobili za vložnih 40 gl. sr. ne le ime in pravice tega društva, ampak tudi glas o literarnih zadevah! Sklep je bil: „vrednik naj gleda, da se bo vsega novega ogibal in pri starem ostal“. — Naj bo kdo, kar hoče, da je le pošten človek, postane za 40 gl. sr. društvenik in dobi glas v zadevah literature, ki so mu čisto ptuje kakor kupcom in večidel tudi advokatom; če pa ni denarja ni društvenik n. pr.: *Vukaše* v društvo niso vzeli, ker ni plačal. Tu se razodeva *anomalija*, daje joj!

Iz Varaždina. M. Kračmanov — Pripovedke o vilah:

d) Bila je jedna puca, pak je svinje pasla i jedno prasico je imela. Ova se ni štela nigdar pasti a sita je bila zmerom. Onda je ona to povedala doma, pa so njoj rekli ljudi: ti zemi vojko dugo, pak priveži prasicu za nogo, pak kam goder ona, pa ti hodi za njom. I tak je ona napravila. Onda na jeden pot ide prasicu a ova puca za njom. Dojde prasicu do jedne štorge, pak furt vu njo ide. Onda i ova puca ide za njom pod jedno, pak dojde do jedni vrat. Prasicu samo vudri z rulcom vu vrata, jedna Vila joj odpre i večjoj je bilo v kopanji pripravljeno jesti. Prasicu je a ova puca stoji za njom; njo zagledajo Vile, pak jo primejo i k sebi zamejo, a prasicu je odišla nazad, nego više potlam nigdar, gda god je tam došla, niso joj se štela vrata odpreti, a ove puce ni još dandanašnji nazad. — To zadnje pripovedko mi je povedal neki pastir, ki je pasel pri potoku Plitvici pol ure od *Varaždina*. On je rekel, da je v selu z imenom *Ložani* vučji pastir in je potem tako le pravil: „Pojel je vuk jednomu človeku prasca, onda pak je ov išel s puškom ovoga vuka čekati na jeden hrast, a ov vuči pastir ga je videl, pak išel k njemu, pak ga je pital: čujete, kaj vi tutu delate? On mu je povedal. Onda mu je ov vuči pastir rekel: hote dole. A ov ni štel iti. Onda mu je pak rekel: ako nedete, bote vidli, kaj vam se bo zgodilo. Onda ov je moral iti dole a puško je ostavil gore. Onda ov vuči pastir ga je z jednom šibom, jedno leto starom, vudril in postal je vuk in bil je sedem let vuk, a puška mu je zmeri bila gore na hrastu, dok je sedem let zminilo, onda 'da je sedem let zminilo, postal je stopram človek nazad i tak je bil kosmat, da ga niso mogli poznati.“

* Nj. veličanstvo presv. cesar so izvolili zač. šolskega svetovavca v Zadru, dra *A. Pavišića*, šolskega svetovavca in nadzornika ljudskih šol na *Koroškem*.

* Stanovska viša realka v Gradcu je ustanovila, da se imá vsak učenec ali slovenski ali francozki ali laški učiti, kakor ga je volja. Izvoljeni jezik ostane zanj obligaten predmet. Naj bi se posnemalo tudi drugot! (Sl. N.)

Povabilo za naročbo.

Z novim letom nastopi „Glasnik slovenski“ svoj drugi tečaj. Izhajal bode, kakor doslej, po celi poli dvakrat v mesecu; zunanja podoba mu ostane letašnji enaka. Prizadeval si bode iz vseh moči, da se domača beseda čedalje bolj olika in izобрази za vsakoverstno pisavo, resno in šaljivo, podučno in zabavno. Prinašal bode v ta namen, v vezani in nevezani besedi, najboljše izdelke sedanje literature in razglaševal tudi častitljive ostanke, ki so se ohranili med narodom iz časov nekdanjih; včasih se bode ozerl po cveticah tudi v tuje vertove, posebno slovanske, ter jih povijal med cvetje domače. Razredba snovi ostane, kakoršna je bila doslej: verstilo se bo z lepoznanским berilo podučno in koristno. „Glasnik literarni“ bo razglaševal vse imenitniše prikazni na polju slovanske literature in umetnosti, „glasnik iz domačih in tujih krajev“ bode priobčeval razne dopise in sporočila iz življenja narodskega in novo osnovani „besednik“ bode pravil razne dogodbe iz novih in starih časov in druge zanimive drobtine v poduk ali kratek čas. Naj mu pritekó na pomoč vsi slovenski pisatelji in vsi prijatelji domače lepe literature, da bo izhajal čedalje v lepši, pa tudi v večji podobi!

Glasnik veljá za celo leto v novem denarju 3 gld. 15 kr. in za pol leta 1 gld. 60 kr. (v Celovcu prejemán za celo leto 2 gld. 65 kr. in za pol leta 1 gld. 35 kr.) Častite g. g. naročnike, ki plačujejo svojo naročnino v starih denarjih, ponižno prosimo, da pošiljajo le tak denar, ki je še v veljavi, in po tisti vrednosti, ki jo imá po cesarski postavi (1 gld. = 1 gld. 5 kr., 1 dvajsetica (stara) = 34 kr., 1 desetica = 17 kr., 1 groš = 5 kr. in 1 kr. = 1½ kr. novega denarja). Naročilne denarje, poštnine proste, prejema podpisano vredništvo v Celovcu. Kdor pošlje 10 naročnikov vkupej, dóbi ednajsti iztis po verhu.

Bodi priporočen naš list vsem rodoljubnim Slovenceom!

V Celovcu 1. decembra 1858.

Anton Janežič,

c. k. prof. kot vrednik in izdatelj.

Imenik častitih g. g. naročnikov.

354. Bl. Vombergar, župn. pri sv. Trojici; 355 A. Milar, fajm. v Ukvah; 356. J. Majhar, fajm. v Ovčji vesi; 357. L. Aleš, fajm. na Pečnici; 358. J. Rome, kpl. v Gradu; 359. J. Podobnik, fajm. v Kresnicah; 360. J. Eržen, fajm. v Golacu; 361. J. Kuk, c. k. mornijski uradnik v Terstu; 362. J. Jeram, kpl. v Novakih; 363. L. Jeriša, kpl. v Ljubnem; 364. J. Klapšič, fajm. v Ousisah; 365. Katra Novak v Podbrezjah; 366. J. Orešnik, fajm. v Mehovem; 367. V. Vilher v Prezidu; 368. J. Levičnik, fuž. v Železnikah; 369. Fr. Fresl, kapl. v Žabnicah; 370. L. Stangl, fajm. v Ločah; 371. J. Pive, dijak v Mariboru; 372. J. Voisk, kpl. pri mali nedeli; 373 T. Lempelj, bogsl. v Celovcu; 374. J. Kopač, pravnik v Pragi; 375. M. Majar, fajmošter v Gorjah; 376. M. Čigale, c. k. min. koncipist na Dunaju; 377. J. Lego v Kamniku; 378—382 V. Kapun, Kl. Markec J. Sternad, S. Janežič in J. Lakonik, gimn. učenci v Celovcu; 383. S. Rabič, kpl. v Dobu; 384. F. Blažič, kpl. v Lindaru; 385. D. Čolnik, posestn. na Dervanji; 386—389 J. Lerher, knjigar v Ljubljani; 390—408. E. Liegel, knjigar v Celovcu in 409—411. J. Lejrer knjigar v Mariboru.

Natisnil Janez Leon v Celovcu.